

**ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ
ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА БІБЛІОТЕКА ім. М. ОСТРОВСЬКОГО**

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ 1992 РОКУ

(Бібліографічний покажчик)

м. Хмельницький, 1991

ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ
ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА БІБЛІОТЕКА ім. М. ОСТРОВСЬКОГО

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ 1992 РОКУ

(Бібліографічний покажчик)

Автор-упорядник С. К. ГУМЕНЮК

Рецензенти: Г. С. ГУЛІМОВСЬКА, Н. М. СИНИЦЯ

Відповідальний за випуск С. Л. КАРВАН

Із року в рік удосконалюється підготовка і відзначення знаменних і пам'ятних дат краю. У 1991 році кам'яничани відсвяткували 125-річчя міської бібліотеки ім. В. П. Затонського. В урочистій обстановці відзначено 90-річчя обласної бібліотеки ім. М. О. Островського і 50-річчя Проскурівського підпілля. Більш кваліфіковано ніж в попередні роки бібліотеки області провели масові заходи, рекомендовані календарем на 1991 рік.

У 1992 році відзначатимемо 630 років Синьоводської битви; 290 років з часу селянсько-козацького повстання на Поділлі під керівництвом С. П. Палія проти польсько-шляхетських загарбників; 100 років з дня відкриття театру в м. Хмельницькому.

Імена Героїв Радянського Союзу символізують велику переможну битву над чорними силами фашизму, непохитну дружбу народів нашої країни. Ось чому, за традицією, до відзначення ювілейних дат Героїв громадськість області відноситься з особливою увагою.

Рекомендуємо в поточному році відзначити 90 років з дня народження Героїв М. А. Прокоп'юка, А. М. Сороки, 80 років — Ю. О. Пархомчука, М. Й. Гавришка, 70 років Г. К. Атаманчука, Ц. К. Калиновського.

З Поділля вийшло багато вчених різних галузей науки. Серед них зоолог П. М. Бучинський, якому виповнюється 140 років з дня народження, історик О. І. Баранович — 100 років, професори Д. І. Водзінський, і П. Я. Кононелко — 70 років.

В числі великої когорти письменників краю назвемо імена М. Г. Смотрицького, якому минає 420 років з дня народження, П. Х. Дуницова-Вигодовського — 190, Г. М. Гайдовського — 90, Т. Р. Одудька — 80, М. Н. Магери — 70, М. А. Мачківського — 50.

Представників сцени — наших земляків — на поточний рік репрезентують народні артисти УРСР В. К. Сокирко і М. В.

Гнатюк, з яких першому виповнюється 100 років з дня народження, другому — 40.

Звертаємо увагу бібліотечних працівників на те, що ряд історичних і пам'ятних дат не включено в цей посібник, з надією, що вони знайдуть відображення в планах масових заходів ЦБС на 1992 рік.

10 СІЧНЯ

50 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. А. МАЧКІВСЬКОГО

Письменник Мачківський Микола Антонович народився 10 січня 1942 року в селі Хоросток Славутського району на Хмельниччині. Закінчив факультет журналістики Львівського держуніверситету (1968 р.). Відтоді працює в пресі — редактором білогірської районної газети «Радянське село», літредактором і літконсультантом обласних газет «Радянське Поділля», «Корчагінець», завідує кабінетом молодого автора Хмельницької обласної організації Спілки письменників України.

Перші твори надрукував у славутській районній газеті «Колгоспна правда» (1959 р.). Згодом вірші М. Мачківського друкувалися в обласній періодиці, в республіканських і всесоюзних виданнях, зокрема — в «Літературній Україні», журналах «Дніпро», «Жовтень», «Ранок», «Україна», «Соціалістична культура», в кварталнику «Поезія», в альманахах «Поезія», «Вітрила», «Вдохновение», («Молодая гвардия», 1978 рік), в «Тамбовской правде», в колективному збірнику «Под одним небом» (м. Воронеж, 1990 р.), в болгарській газеті «Сілістринська трибуна», в антологіях «Дніпрові райдуги», «Антологія «Хмельницькі поети» (Болгарія) та інших.

Лауреат республіканського поетичного конкурсу «Вірш року», оголошеного газетою «Молодь України».

Вийшли збірки віршів: «В житах» (1974 р.), «Червоний рушник» (1979 р.), «Живий дощ» (книга в книзі (1983 р.), «Зав'язь доброти» (1986 р.), «Осінь радість» (1990 р.), книжка публіцистики «Окно в Європу» (рос. мовою, 1990 р.).

Микола Мачківський — автор багатьох нарисів, літературно-критичних статей, рецензій, фейлетонів, поетичних перекладів. Провідна тематика в його творчості — проблеми сучасного села, екології, людських взаємин, екскурсів в історію, звертання до людської совісті, морально-естетичної сутності багатьох явищ і діянь.

Член Спілки письменників СРСР з 1979 року.

ЛІТЕРАТУРА:

В ЖИТАХ: Поезії. — К.: Молодь, 1974. — 55 с.

ЧЕРВОНІЙ РУШНИК: Поезії. — К.: Рад. письменник, 1979. — 79 с.

ЖИВИЙ ДОЩ (книга в книзі): Поезії. — К.: Рад. письменник, 1983. — 72 с.

ЗАВ'ЯЗЬ ДОБРОТИ: Вірші та поеми. — К.: Рад. письменник, 1986. — 125 с.

ОСІННЯ РАДІСТЬ: Вірші та поеми. — Л.: Каменяр, 1990. — 114 с.

ОКНО В ЕВРОПУ: Публіцистика. — Пресс-центр, 1990. — 75 с.

БІБА П. З материнського поля [Про книжку М. Мачківського «Зав'язь доброти»] //Сіл. вісті. — 1987, — 6 січ.

ГРИЩУК Б. «Лягає шлях натруджено і твердо»: [Про книжку М. Мачківського «Червоний рушник»] //Корчагінець. — 1979. — 5 трав.

КРАВЧУК В. Доброта, що в серці визріває: [Про «Зав'язь доброти». //Корчагінець. — 1986. — 18 листоп.

МАЦЕВИЧ А. Макове поле: [Рецензія на книжку М. Мачківського «В житах»] //Рад. Поділля. — 1974. — 10 верес.

ОБЛОГІН П. Така плодоносна зав'язь: [Про збірку «Зав'язь доброти»] //Рад. Поділля. — 1986. — 3 груд.

ФЕДУНЕЦЬ М. «Радість нової зустрічі»: [Про книжку «Червоний рушник»] //Рад. Поділля. — 1979. — 28 лют.

ЮЩЕНКО О. Я. Слава зерниці: [Про творчість М. Мачківського] //Літ. Україна. — 1975. — 30 трав.

14 СІЧНЯ

100 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ В. К. СОКИРКА

Сокирко Володимир Костянтинович 2(14).1.1892—1979 — український радянський актор, народний артист УРСР (з 1945 р.). Народився в с. Білогородка Ізяславського району. Творчу діяльність почав у 1910 році в Одеському театрі мініатюр, пізніше

працював в Українській трупі Д. А. Гайдамаки, театрі ім. І. Франка з 1931 по 1941 рік, Харківському українському драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка з 1941 по 1944 рік, Чернівецькому українському музично-драматичному театрі ім. О. Кобилянської з 1944 по 1976 рік. Серед ролей — Микола Задорожний («Украдене щастя» Франка), Івоника Федорчук («Земля» за О. Кобилянською), Мамай («Дума про Британку» Яновського), Єгор Буличов («Єгор Буличов та інші» М. Горького), Отелло (однойменна трагедія Шекспіра). Знявся в кінофільмах «Мірабо», «Над Черемошем», «Земля».

Нагороджений орденом Леніна та іншими орденами і медалями.

ЛІТЕРАТУРА:

МІЙ ШЛЯХ У МИСТЕЦТВО //Колг. життя. — 1966. — 6 жовт.

СОКИРКО Володимир Костянтинівич //УРЕ. — 2 вид. — К., 1983. — Т. 10. — С. 294.

СОКИРКО Владимир Константинович //Театральная Энциклопедия. — М., 1965. — Т. 4. — С. 1026.

АРТИСТИ. композитори, художники Хмельниччини: Бібліогр. покажч. /Скл. С. К. Гуменюк. — Хмельницький, 1989. — С. 7.

10 ЛЮТОГО

70 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ П. Я. КОНОПЕЛЬКА

Конопелько Петро Якович народився 10 лютого 1922 року в сім'ї селянина с. Гнатки Старокостянтинівського району. В 1946 році закінчив військово - ветеринарну академію Радянської Армії. З 1948 по 1950 р. працював головним ветеринарним лікарем Шепетівського районного відділу сільськогосподарства. В 1948—1953 рр. — аспірант кафедри клінічної діагностики Львівського зооветеринарного інституту. З 1954 р. працює у Вітебському ветеринарному інституті асистентом, доцентом, професором, а з 1971 р. — завідуючим кафедрою діагностики. В 1968 р. у Воронежському сільськогосподарському інституті захистив докторську дисертацію на тему: «Рух і годування поросят», з 1970 р. — професор, має 95 наукових робіт. У 1974 р. присвоєно почесне звання заслуженого працівника вищої школи Білоруської РСР.

ЛІТЕРАТУРА:

ВНУТРЕННИЕ незаразные болезни сельскохозяйственных животных. — М.: Агропромиздат, 1986. — 527 с. (В соавторстве).

О ДЕЙСТВИИ диметилсульфоксида (аэрозоль) на телят. //Ветеринария. — 1984. — № 9. — С. 59—60.

ОСНОВЫ ветеринарии. — 2-е изд. — М.: Агропромиздат, 1985, —399 с.

ПРОФИЛАКТИКА остеодистрофии у молодняка //Ветеринария. — 1982. — № 5. — С. 51—52.

СПРАВОЧНИК по болезням сельскохозяйственных животных. — Минск: Урожай, 1985. — 343 с. — (В соавторстве).

ПАСЬКО А. Вчений з Гнаток: [Про П. Я. Конопелька] //Світло Жовтня. — 1987. — 24 січ.

ВЧЕНІ Хмельниччини: Бібліограф. покажч. /Скл. С. К. Гуменюк. — Хмельницький, 1988. — С. 46—47.

12 ЛЮТОГО

140 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ П. М. БУЧИНСЬКОГО

Бучинський Петро Миколайович (12.II.1852—1927) — зоолог, професор. Народився в м. Кам'янці-Подільському. У 1870 році закінчив місцеву гімназію і поступив у Київський університет на медичний факультет, з третього курсу перейшов на фізико - математичний факультет природничого відділення. Через рік — перевівся в Новоросійський університет, де в цей час природниче відділення прикрашали такі імена як Ковалевський, Мечников, Сеченов, Заленський та інші. Після закінчення університету був залишений в університеті лаборантом по зоології в професора Ковалевського, з часом очолив кафедру зоології, був приват-доцентом, професором. Одночасно брав активну участь в роботі Новоросійського товариства дослідників природи, протягом 26 років був секретарем, а потім 10 років Президентом товариства. Після 30-річної професорської служби в 1911 році переїхав до Кам'янця-Подільського на постійне місце проживання.

В цьому ж році став одним з організаторів Кам'янець-Подільського товариства любителів природи. Працював в міській гімназії, у 1918—1920 рр.—в університеті, з 1921 р. до кінця життя— в ІНО.

ЛІТЕРАТУРА:

КЛЕТОЧНАЯ теория в ее прошлом и настоящем. //Записки общества подольских естествоиспытателей и любителей природы. — Каменец-Подольский: Тип. св. — Троиц. Братства, 1912. — С. 1—16.

ЗАДОРОВНИЙ М. Взірець ученого і громадянина: [Про П. М. Бучинського] //Рад. Поділля. — 1977. — 28 трав.

МАМАЛИГА А. Видатний учений-зоолог: [Про П. М. Бучинського] //Рад. Поділля. — 1972. — 8 серп.

ПАСКАРЕНКО Ф. Краткий очерк возникновения Общества Подольских Естествоиспытателей и любителей природы в г. Каменец-Подольском. //Библиография естествознания Подольи. — Каменец-Подольский, 1911. — С. I—VI.

ВЧЕНІ Хмельниччини: Бібліограф. покажч. /Скл. С. К. Гуменюк. — Хмельницький, 1988. — С. 28.

10 БЕРЕЗНЯ

70 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Д. І. ВОДЗІНСЬКОГО

Водзінський Домінік Іванович (10.III.1922) — український радянський вчений, доктор педагогічних наук, професор. Народився в с. Мала Салиха Красилівського району в сім'ї селянина-бідняка. Член КПРС. Закінчив Антонінську середню школу. З 1938 року на педроботі. В перші дні Великої Вітчизняної війни добровольцем пішов на фронт. В складі 5-ї гв. Бесарабсько-Танненбергської орденів Леніна, Червоного Прапора, Суворова кавалерійської дивізії ім. Г. І. Котовського пройшов з боями від західного кордону до Сталінграду і від Сталінграда до Ельби. Неодноразово поранений і контужений, інвалід II групи. Нагороджений орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни I ст. (двома), Вітчизняної війни II ст., Червоної Зірки, медаллю «За відвагу» та ін.

Після війни повернувся на педроботу. У 1948 році закінчив Вінницький педінститут — історичний факультет, в 1959 році — аспірантуру Академії педнаук РРФСР. Працював директором Хмельницької середньої школи № 5 — опорної школи Міністерства освіти УРСР. З 1961 року — викладач Чернівецького

держуніверситету, з 1966 року — завкафедрою педагогіки і психології Вінницького педінституту, з 1976 року — завкафедрою Мінського педінституту ім. Горького. У 1970 році захистив докторську дисертацію, з 1976 року — професор.

Д. І. Водзінський — відмінник вищої школи СРСР, народної освіти СРСР, народної освіти Української РСР, Білоруської РСР, Узбецької РСР.

Його перу належить 56 книг і брошур, 224 журнально-газетних статей. Підготував 35 кандидатів і 3 доктори наук. Очолює редакцію міжвідомчого республіканського збірника «Педагогіка».

ЛІТЕРАТУРА:

ВНЕКЛАССНАЯ воспитательная работа.—М.: Учпедгиз. 1961. —236 с.

ВОСПИТАНИЕ интереса к знаниям у подростков.—М.: Учпедгиз, 1963, — 184 с.

ЖИЗНЬ и педагогическое наследие В. А. Сухомлинского. — Минск. 1979. — 64 с.

КОЛЕКТИВ і особистість старшокласників. — К.: Рад. шк., 1971. — 176 с.

МОРАЛЬНЕ виховання старшокласників у процесі навчання.—К.: Рад. шк., 1968. — 200 с.

МОРАЛЬНЕ виховання учнів у позакласній роботі.—К.: Рад. шк., 1964. — 120 с.

НА РУБЕЖЕ атаки. — Минск: Беларусь, 1983. — 144 с.

НАУЧНЫЕ основы нравственного воспитания школьников.— Минск: Высш. шк., 1982. — 176 с.

НАУЧНЫЕ основы нравственного формирования личности школьника. — Минск: Минск. Гос. пед. ин-т им. Горького, 1984.— 100 с.

БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ указатель материалов печати о жизненном пути научно-педагогической и боевой деятельности профессора Д. И. Водзинского. — М., 1990.—86 с.

КВІТЕНЬ

90 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г. М. ГАЙДОВСЬКОГО

Гайдовський Георгій Миколайович (1902 — 1962) — російський радянський письменник - мариніст. Народився в с. Чорному острові в сім'ї військового ветеринарного лікаря. В 1915 році його батьки переїхали в Полтаву. Тут Георгій закінчив гімназію і став працювати в газеті «Відомості Полтавського губвиконкому».

В 1921 році переїжджає в Москву. Бере участь в газетах «Известия ЦВК СССР», «Робітнича газета», «Вечірня газета», та ін. У 1924 році в журналі «Красная нива» надруковано його перше оповідання. В цьому ж році вийшла книга-повість «Картонный император», пізніше — книга нарисів «Країна під чадрою», повість «Стальні коні», роман «Вогонь у блакиті».

Письменник багато працював і в галузі драматургії. В 30-ті роки його п'єси «Заграда», «Біле золото», «Шквал», «Ганка», «Загибель жемчужини», «Ясно бачу», «Завтра» та інші ставилися в Москві і в багатьох інших містах країни.

З перших днів Великої Вітчизняної війни Гайдовський кореспондент «Червоного чорноморця». Він бере участь в обороні Одеси, Севастополя, в двох новоросійських і в керченському десантах, а також у визволенні Севастополя. Після війни видає повість «Друзі мої моряки», «Командир ПЧ К-143», «Улюблене місто», «Сторінки, обпалені війною», «З «лійкой» і блокнотом» (В співаторстві) та ін.

Комуніст, полковник, член СП СРСР, Г. М. Гайдовський помер в розквіті своїх творчих сил і планів.

Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ст., Червоної Зірки, багатьма медалями.

ЛІТЕРАТУРА:

ВОЗВРАЩЕНИЕ: Повесть в письмах.—М.: Воениздат. 1959.— 311 с.

МОИ друзья-моряки: Черноморские рассказы, — М.: Воениздат, 1956. — 180 с.

СТРАНИЦЫ, опаленные войной: Повести.—М.: Воениздат, 1963.—719 с.

БАБИШИН С., Г. М. Гайдовський //Прибуз. зоря. — 1966. — 12 лют.

ГУМЕНЮК С. К. Відомий мариніст — наш земляк: [Про Г. М. Гайдовського] //Рад. Поділля, — 1965. — 18 лип.

МАТЕРІАЛИ до Українського бібліогр. словника //Науково-інформ. бюлетень архів. Управління УРСР. — 1965. — № 3. — С. 95.

СКОРСЬКИЙ М., СВАРИЧЕВСЬКИЙ А. Від Дністра до Горині: Літ.-мистец. карта Поділля //Жовтень. — 1972. — № 10. — С. 135.

ТРАВЕНЬ

100 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ О. І. БАРАНОВИЧА ✓

Баранович Олексій Іванович (1892—3.05.1961) — український і російський радянський історик, доктор історичних наук. Народився в м. Старокостянтинові. Середню освіту здобув в Житомирській гімназії, в 1916 році закінчив історико-філологічний факультет Петроградського університету. В 1946 році захистив кандидатську, а в 1951 році докторську дисертацію. У 20-х роках — науковий співробітник на кафедрі історії України та в історико-географічній комісії АН УРСР. З 1934 року працював у вузах і науково-дослідних установах Москви, зокрема, старшим науковим співробітником інституту історії АН СРСР.

За час своєї роботи науковим співробітником Академії наук УРСР та інституту історії АН СРСР глибоко вивчив соціально-економічні питання історії України епохи феодалізму. Опублікував кілька десятків важливих наукових праць, які є значним вкладом у розвиток радянської історичної науки. Найбільш визначними дослідженнями О. І. Барановича є «Магнатское хозяйство на юге Волыни в XVIII в.» (1955 р.) та «Украина накануне освободительной войны середины XVII в.» (1959 р.).

Протягом багатьох років невтомно працював над підготовкою багатотомного видання «Очерки истории СРСР. Период феодализма».

ЛІТЕРАТУРА:

МАГНАТСКОЕ хозяйство на юге Волыни в XVIII ст.: — М.: Изд-во АН СССР, 1955. — 184 с.

УКРАИНА накануне освободительной войны середины XVII в. — М.: Изд-во АН СССР, 1958. — 211 с.

РАДЯНСЬКА енциклопедія історії України.—К., 1969. — Т. 1. —С. 109.

УКРАЇНСЬКА радянська енциклопедія.—К., 1977. — Т. 1. —С. 353.

ИСТОРИЯ СССР. — 1961. — № 5. — С. 246.

УКРАЇНСЬКИЙ історичний журнал. — 1961. — № 5.—С. 173.

1 ЧЕРВНЯ

100 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Д. Г. ВІЛЕНСЬКОГО

Віленський Дмитро Гермогенович (1.06.1892 — 13.02.1960)— відомий радянський вчений, доктор геолого-мінералогічних наук, професор. Народився в м. Шепетівці. Закінчив Київський політехнічний інститут. З 1917 по 1921 рік працював викладачем Саратівського сільськогосподарського інституту, а після злиття його з університетом — викладачем агрономічного факультету університету. З 1921 по 1924 рік керував кафедрою ботаніки і загального землеробства Тбіліського політехнічного інституту. З 1924 по 1930 рік очолював кафедру ботаніки Харківського сільськогосподарського інституту, з 1930 по 1933 рік — завідуючий кафедрою ґрунтознавства Київського гідромеліоративного інституту. У 1933 році переходить на кафедру ґрунтознавства Московського Державного університету, а з 1939 року — завідуючий створеної ним кафедри географії ґрунтів. В цьому ж році призначається деканом геолого-ґрунтознавчого факультету університету. На цій посаді працював 10 років. З 1938 року — завідуючий лабораторією ерозії ґрунтів ґрунтознавчого інституту ім. В. В. Докучаєва АН СРСР. З 1934 по 1939 рік — головний редактор журналу «ґрунтознавство».

Віленський опублікував 195 наукових праць. Серед них такі відомі підручники для вищої школи як «ґрунтознавство», «Історія ґрунтознавства в Росії», «ґрунтознавство — картографічна школа і її вплив на розвиток картографії ґрунтів».

Він автор світової ґрунтознавчої карти.

За 43 роки педагогічної діяльності у вищій школі він виховав велику кількість агрономів, ґрунтознавців, меліораторів і лісководів. Багато з них стали відомими вченими.

ЛІТЕРАТУРА:

ВЛИЯНИЕ русской докучаевской школы почвоведения на развитие мировой картографии почв //Учен. зап. Московск. гос. ун-та, 1946. — Т. 104. — С. 46—59.

ИСТОРИЯ почвоведения в России. — М.: Сов. наука, 1958.— 232 с.

РОЛЬ и значение Докучаева в истории почвоведения //Почвоведение. — 1946. — № 9. — С. 343—352.

РУССКАЯ почвенно-картографическая школа и ее влияние на развитие мировой картографии почв. — М. — Л., 1945. — 141 с.

СИСТЕМА почв //Вести МГУ. — 1946. — № 1. — С. 57—69.

ВИЛЕНСКИЙ Дмитрий Гермогенович //Русские ботаники: Биограф.-библиогр. словарь. — М., 1947. — Т. 2. — С. 102—104.

ВЧЕНІ Хмельниччини: Біограф. показч. /Скл. С. К. Гуменюк. — Хмельницький, 1988. — С. 30.

1 ЧЕРВНЯ

80 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Ю. О. ПАРХОМЧУКА

Пархомчук Юхим Онуфрійович (1.06.1912 — 26.03.1944) — Герой Радянського Союзу. Народився в с. Червона Дубина, Теофіпольського району в сім'ї селянина. Член КПРС з 1932 року. Працював в органах НКВС. У ВМФ з 1941 року. Брав участь в боях під Одесою, Севастополем, Новоросійськом.

За героїчні дії в складі десантного загону по захопленню і утриманню плацдарму в тилу ворога, в березні 1944 року, що допомогло радянським військам у визволенні м. Миколаєва, заступнику командира відділення протитанкових рушниць 384-го окремого батальйону морської піхоти Одеського військово-морської бази Ю. О. Пархомчуку 20 квітня 1945 року посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна, медалями «За відвагу», «За бойові заслуги».

Похований в братській могилі в м. Миколаєві в складі 68 десантників. В місті відкритий музей бойової слави моряків-десантників, встановлено пам'ятник, в їх честь названа вулиця.

ЛІТЕРАТУРА:

ГЕРОИ Советского Союза: Краткий биограф. словарь. — М.: Воениздат, 1988. — Т. 2. — С. 238.

ГОРДОСТЬ и слава Подолии. — Львов: Каменяр. 1985. — С. 187—189.

ІСТОРІЯ міст і сіл УРСР. Хмельницька область. — К.: УРЕ, 1971. — С. 550.

ІЗ КОГОРТЫ мужественных. — Львов: Каменяр, 1978. — С. 89—92.

МЕДВЕДЕВ Н. Я. Нас было 68. — М.: Политиздат, 1968. — 80 с.

ШЕМЧУК Я. В пошуках: [По слідах Героя Радянського Союзу Ю. О. Пархомчука] // Прапор Жовтня. — 1969. — 23, 37 верес.

7 ЧЕРВНЯ

90 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. А. ПРОКОП'ЮКА

Прокоп'юк Микола Архипович (7.06.1902 — 11.06.1975) — Герой Радянського Союзу. Народився в с. Самчики Старокостянтинівського району в сім'ї селянина. Член КПРС з 1944 року. Закінчив 6 класів гімназії. В Радянській Армії з 1920 року. Учасник громадянської війни. Працював в органах держбезпеки. Брав участь в національно-революційній війні іспанського народу 1936—1939 рр.

Учасник Великої Вітчизняної війни з 1941 року. В серпні 1942 року з невеликою групою був закинутий в тил ворога. На базі цієї групи створив партизанське з'єднання, яке виконувало спеціальні завдання на території України, Білорусії, Польщі, Чехо-Словаччини. В червні 1944 р. очолив боротьбу радянських і польських партизан з німецько-фашистськими карателями в Яновських лісах в Карпатах. В кінці вересня партизанське з'єднання захопило Руський перевал в Східних Карпатах і втримало його до підходу військ 4-го Українського фронту.

За героїзм і відвагу, проявлені при виконанні завдань в тилу ворога, 5 листопада 1944 року команду партизанського з'єднання полковнику М. А. Прокоп'юку присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

У 1944 — 1946 роках брав участь у визвольній війні проти японських мілітаристів в Китаї. З 1950 року в запасі.

Нагороджений двома орденами Леніна, трьома — Червоного Прапора, орденом Вітчизняної війни I ст., медалями, багатьма іноземними орденами.

Після війни вів велику громадську роботу, як член Радянського комітету ветеранів війни і член Головного управління товариства радянсько-польської дружби.

Похований в Москві на Новодівочому кладовищі.

ЛІТЕРАТУРА:

ГЕРОИ Советского Союза: Краткий библиогр. словарь. — М.: Воениздат, 1988. — Т. 2. — С. 322.

ГОРДОСТЬ и слава Подолни. — Львов: Каменяр, 1985. — С. 205—208.

ІСТОРІЯ міст і сіл УРСР. Хмельницька область. — К.: УРЕ, 1971. — С. 504.

ІЗ КОГОРТЫ мужественных: — Львов: Каменяр, 1978.—С. 72—75.

ЛЮДИ ЛЕГЕНД. Вып. 3. — М., 1968. — 344—368.

ЛЮБИМИЄВ В., ШАРИКОВ П. Сторінки одного життя: [Про Героя Радянського Союзу М. А. Прокоп'юка] //Світло Жовтня.— 1969. — 25, 27, 29 берез.

ПРОКОП'ЮК М. А. //Подвигом уславлені. — К., 1978. — С. 267—269.

ЧЕРВЕНЬ

290 РОКІВ З ЧАСУ СЕЛЯНСЬКО-КОЗАЦЬКОГО ПОВСТАННЯ НА ПОДІЛЛІ ПІД КЕРІВНИЦТВОМ С. П. ПАЛІЯ ПРОТИ ПОЛЬСЬКО-ШЛЯХЕТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

Після Карловицького конгресу 1698—1699 років польський сейм в 1699 році прийняв рішення остаточно ліквідувати правобережне козацтво. В зв'язку з цим полковники С. Палій, С. Самусь, З. Іскра разом з представниками православної шляхти, міського населення і нижчого духовенства весною 1702 року на нараді у Фастові ухвалили підняти народне повстання. Воно почалося в червні 1702 року виступами по-

встанських загонів на Поділлі та селян і козаків на Брацлавщині. Мешканці Старої Ушиці разом з молдавськими побратимами створили загін в 150 вершників і розгромили двір Галицького ловчого С. Кавецького в Лоївцях. На Подністров'ї влітку розгортають діяльність загони Палладія, Валазова, Лук'яна і С. Рангаша. Боротьба наростала, охоплюючи нові райони. Переслідуючи шляхту полковник А. Абазін захоплює Вінницю, Бар. По дорозі до Меджибожа розгромив 1,5 тисячі жовнірів Ю. Потоцького. В другій половині грудня почалася облога Меджибожа. Похід А. Абазіна по Поділля викликав масове повстання селян і міщан. Загони повстанців займають Дунаївці, Летичів, Сатанів, Новий Костянтинів та інші міста. На початку січня 1703 року впад Старокостянтинів. Шляхта втекла з Полонного. Загони повстанців під проводом Ф. Шпака очистили від шляхти весь Кам'янецький повіт.

На початку 1703 року 15-тисячне польсько-шляхетське військо вдерлося на Поділля. Захопивши Поділля і Брацлавщину, польсько-шляхетські загарбники стратили близько 10 тисяч чоловік, у тому числі полковника А. Абазіна.

В дальших запеклих боях повстанські війська на чолі з С. Палієм, С. Самусем та З. Іскрою відбили спроби польсько-шляхетських військ захопити Київщину. Придушити селянсько-козацьке повстання допоміг польсько-шляхетському урядові лівобережний гетьман І. Мазепа.

ЛІТЕРАТУРА:

ІСТОРІЯ міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. — К.: УРЕ, 1971. — 706 с.

Про повстання під проводом С. Палія. — С. 21, 66, 104, 134, 265, 351, 391, 393, 411, 432, 438, 490, 507, 530.

ІСТОРІЯ Української РСР: У двох томах. — К.: Наук. думка, 1967. — Т. I. — 807 с.

Про повстання під проводом С. Палія. — С. 295, 296, 304, 306, 323, 349, 249, 415.

НАРИСИ історії Поділля. — Хмельницький: Облполіграфвидав, 1990. — 327 с.

Про повстання під проводом С. Палія. — С. 102—104.

ПАЛІЯ повстання 1702 — 1704 рр. //Рад. Енцикл. Іст. України. — К., 1971. — Т. 3. — С. 314.

ПАЛІЯ повстання 1702 — 1704 рр. //УРЕ. — К., 1982. — Т. 8. — с. 143—144.

ЛИПЕНЬ

420 РОКІВ 3 ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. Г. СМОТРИЦЬКОГО

Смотрицький (Мелетій) Максим Герасимович (1572-17(27).12. 1633) — український і білоруський письменник, філолог, церковний і освітній діяч. Народився в с. Смотрич Дунаєвецького району в сім'ї відомого діяча культури XVI—XVII ст. Г. Д. Смотрицького. Навчався в Острозькій школі й Віленській єзуїтській академії, після закінчення якої вчителював у Литві. Їздив до Німеччини, слухав лекції у Вроцлавському, Лейпцигському, Віттенберзькому й Нюрнберзькому університетах, одержав ступінь доктора медицини. Повернувшись із-за кордону спочатку оселився у Вільні, а потім у Києві. Був ректором Київської братської школи. У 1617 році у Вільні постригся у ченці. З 1620 року — архієпископ полоцький, єпископ вітебський і мстиславський, архімандрит віленського православного святодухівського монастиря. Зазнав переслідування з боку польських реакційних кіл. В 1610 році під псевдонімом Теофіл Ортолог видав книгу «Тренос» («Плач»), спрямовану проти католицизму. У 1624—1626 році здійснив подорож по «святих місцях» Близького Сходу. Створив підручник старослов'янської мови: «Грамматика словенська» (1619 р.). У 1628 році прийняв унію проти якої боровся усе життя. Похований в с. Дермань Ровенської області.

ЛІТЕРАТУРА:

ГРАМАТИКА слов'янська. — М., 1948. — 388 л.

ЛЕМЕНТ у світа вбогих на жалісне переставлення Леонтія Карповича... Голос отця до синів //Антологія Української поезії: В 6-ти томах. — К., 1984. — Т. 1. — С. 106—112.

БІЛЕЦЬКИЙ О. І. Хрестоматія давньої Української літератури. — 2-ге вид., — К.: Рад. школа, 1952. — 603 с. Про Мелетія Смотрицького. — С. 136 — 141, 156 — 157.

ДЫЛЕВСКИЙ Н. М. Грамматика Мелетия Смотрицкого у болгар в эпоху их возрождения //Труды отд. др.-рус. лит. ин-та рус. лит. АН СССР.—1958. — Т. 14.—С. 461—473.

ЗАГОЙКО П. К. Українські письменники-полемісти : кінця XVI — початку XVII ст. в боротьбі проти Ватикану і унії. — К.: Вид-во АН УРСР, 1957. — 87 с. Про М. Смотрицького. — С. 69—77.

ІСТОРИЯ Української літератури: (Дожовтнева література). — К.: Вид-во АН УРСР, 1954. — Т. 1. — 734 с. Про М. Смотрицького. — С. 70, 80—81.

СМОТРИЦЬКИЙ (Мелетій) Максим Герасимович //УРЕ. — 2-ге вид. — К., 1983. — Т. 10. — С. 280.

ПИСЬМЕННИКИ Хмельниччини: Бібліогр. покажч. /Скл. С. К. Гуменюк. — Хмельницький, 1989. — С. 45—46.

ЛИПЕНЬ

630 РОКІВ З ЧАСУ СИНЬОВОДСЬКОЇ БИТВИ

Литовські князі, скориставшись розпадом Золотої Орди і ослаблення Галицько-Волинського князівства, стали захоплювати сусідні території. Експансія литовських феодалів на південь привела до загострення відносин з ханами Подільського улуса. Влітку 1362 року Литовський князь Ольгерд на Синіх Водах (Притока Південного Бугу) розбив «трьох князів татарських» і відкинув їх до берегів Азовського моря. Після цього він передав Поділля у володіння синам свого брата Коріата Юрію, Олександру, Костянтину і Федору. В цей час на Поділлі не було жодного міста «ні деревом рубленого, ні каменем будованого». Знаючи, що татари зроблять спробу повернути втрачені території, Коріатовичі, спираючись на підтримку місцевих феодалів, стали споруджувати фортеці. Спочатку були укріплені Смотрич, Бакота, Кам'янець-Подільський, пізніше, як повідомляє літопис, Коріатовичі «всі міста подільські умурували і всю землю подільську осіли». Так, замість ординського іга населення Поділля попало в залежність від феодалів Литви.

ЛІТЕРАТУРА:

ІСТОРИЯ міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. — К.: УРЕ, 1971. — 706 с.

Про Синьоводську битву — С. 14, 298.

МОЛЧАНОВСКИЙ Н. Очерк известий о Подольской земле до 1434 года. — К.: Тип. Киев. Ун-та, 1885. — 388 с.

Про Синьоводську битву. — С. 171—176.

ТРУДЫ Подольского епархиального историко - статистического комитета. Вып. 9. /Под ред. Е. Сецинского. — Каменец-Подольский: Тип. С. П. Киржацкого, 1901. — 1064, 175 с.

Про Синьоводську битву — С. 442, 439.

ХРОНИКА Литовская и Жмойтская //Полн. собр. русских летописей. — М., 1975. — Т. 32. — С. 43.

СЕРПЕНЬ

100 РОКІВ З ДНЯ ВІДКРИТТЯ ТЕАТРУ

В м. ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ

В серпні 1892 року в Хмельницькому відкрито приватний театр. На його сцені ставилися п'єси російських, українських польських, єврейських драматургів.

Після громадянської війни створюється пересувний робітничо-селянський театр, який у 1925 році реорганізований на український музично-драматичний театр.

На початку 1941 року на його базу з Кам'янця-Подільського переїхав обласний театр ім. Г. І. Петровського.

В колективі театру творчо зросли народний артист УРСР І. Жулкевський, заслужені артисти республіки Н. Балабан, Ф. Главацький, В. Калініна, Н. Колесникова, С. Колчинський, Л. Пилінська, Г. Плоскін, М. Станіславський, І. Стрельников, Г. Фігурський, В. Грищенко та інші.

ЛІТЕРАТУРА:

ГУМЕНЮК С. К., МОРСЬКИЙ М. Д. Туристські маршрути Хмельниччини. — Львів: Каменярь, 1983. — С. 23—24.

ГУМЕНЮК С., ФІЛІПЧУК П. Роки, актори, ролі //Рад. Поділля. — 1981. — 25 січ.

ГУМЕНЮК С. Шляхом творчості //Рад. Поділля. — 1980. — 7 груд.

ІСТОРІЯ міст і сіл Української РСР, Хмельницька область. — К.: УРЕ, 1971. — С. 41, 46, 62, 70, 78, 92.

СКОРСЬКИЙ М. А. Хмельницький театр ім. Г. І. Петровського. — К.: Мистецтво, 1981. — 102 с.

АРТИСТИ, композитори, художники Хмельниччини: Бібліогр. показчик. /Скл. С. К. Гуменюк, — Хмельницький, 1989. — С. 6, 8, 10—32.

ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ — 500: Бібліогр. показчик. /Скл. С. К. Гуменюк, — Хмельницький, 1988. — С. 119—120.

22 СЕРПНЯ

70 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г. К. АТАМАНЧУКА

Атаманчук Григорій Климентійович (22.08.1922) — Герой Радянського Союзу. Народився в с. Тернова Дунаєвецького району в сім'ї робітника. Член КПРС з 1943 року. В армії з травня 1941 року. В цьому ж році закінчив Астраханське військово-технічне училище і відряджений в діючу армію. Командир взводу мінометної роти 231-го гвардійського стрілецького полку (75-а гв. стр. дивізія, 60 армія, Центральний фронт), гв. старший лейтенант Атаманчук відзначився при форсуванні Дніпра і утриманні плацдарму на півночі від Києва у вересні 1943 року. Його підрозділ надійно придушував виявлені вогневі засоби противника. 2 жовтня в бою за село Ясногородка Вишгородського району Київської області взвод знищив 8 кулеметів і більше взводу піхоти гітлерівців. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 17 жовтня 1943 року. Нагороджений орденом Леніна, Вітчизняної війни I ст., медалями.

З 1946 року майор Атаманчук у відставці. Живе і працює в Чернігові.

ЛІТЕРАТУРА:

ГЕРОИ Советского Союза: Краткий биограф. словарь. — М.: Воениздат, 1987. — Т. 1. — С. 86.

ДНЕПР-РЕКА ГЕРОЕВ. — К.: Политиздат України, 1988. — С. 303.

НАМ ДОРОГИ эти позабыть нельзя.—К.: Политиздат Украины, 1980. — С. 171.

ПРОКОПЧУК В. С. Дунаївці: Краєзнавчий нарис. — Львів: Каменяр, 1989 — С. 42, 76.

1 ВЕРЕСНЯ

70 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. Н. МАГЕРИ

Магера Микола Никанорович (1.09.1922 р.) — український радянський письменник. Народився в с. Могилівці (тепер входить до складу м. Дунаївці) у селянській родині. Закінчив Могилівську (Дунаєвецьку середню школу № 4) 22 червня 1941 року. Вищу освіту здобув на філологічному факультеті

Київського університету. Працював у видавництві «Наукова думка», учителем української мови Вінківської середньої школи, директором СШРМ у Вінківцях, завідувачим кабінетом української і російської мов Хмельницького обласного інституту УКВ, інспектором шкіл облвно, викладачем рідної мови Хмельницького педагогічного училища.

Учасник Великої Вітчизняної війни, має урядові нагороди. Пише для дорослих і дітей. У першій збірці оповідань та новел «Мати» (1971) наскрізним є образ матері. У повісті «Кам'янецькими стежками» йдеться про перебування Т. Г. Шевченка восени 1846 року у Кам'янці-Подільському. Про долю зраненої душі і серця під час Великої Вітчизняної війни розповідається у творі «Надійка». У поезіях, вміщених у збірці «Я хочу жити», засуджується фашизм та його наслідки; вірші написані ще у 1942 — 1945 рр.

Цікаві спостереження над життям птахів та тварин подані у книжках для дітей «Друзі», «Журавка» та ін. У книжках «Хлопчаки», «Батіжок», «Юрасик» йдеться про подільських хлопчиків і дівчаток, які вміють посильно працювати і цікаво відпочивати. Добра і злагоди вчать малюків казки, вміщені у збірках «Чубчик», «Добра дівчинка».

М. Магера — автор багатьох критичних статей, нарисів, опублікованих у республіканській, обласній та районній пресі.

ЛІТЕРАТУРА:

БАТІЖОК: Повість. — Хмельницький: Облполіграфвидав, 1990. — 100 с.

ДОБРА ДІВЧИНКА: Казки. — К.: Веселка, 1988. — 24 с.
ДРУЗИ: Повість. — К.: Веселка, 1987. — 56 с.

ЖУРАВКА: Оповідання. — К.: Веселка, 1973. — 28 с.

КАМ'ЯНЕЦЬКИМИ СТЕЖКАМИ: Повість. — Хмельницький: Облполіграфвидав, 1989. — 159 с.

МАТИ: Оповідання та новели. — Львів: Каменяр, 1971. — 80 с.

НАДІЙКА: Повість: //Корчагінець. — 1975. — 10, 12, 15, 17, 19, 22 квітня.

ХЛОПЧАКИ: Повісті та оповідання. — Львів: Каменяр, 1990. — 159 с.

ЧУБЧИК: Казки та оповідання. — К.: Веселка, 1982. — 20 с.

ЮРАСИК: Оповідання. — К.: Веселка, 1984. — 16 с.

Я ХОЧУ ЖИТИ: Поезії. — Хмельницький, Облполіграфвидав, 1990. — 53 с.

МИКОЛА МАГЕРА //Писатели Украины о Великой Отечественной: Библиограф. справочник (22 июня — 9 мая). — К., 1985.—С. 271.

МИКОЛА МАГЕРА //Письменники Радянської України: 1917—1987: Бібліограф. довідник. — К., 1988. — С. 373.

МАЦЕВИЧ А. Ф. Найглибше почуття на зб. «Мати» //«Рад. Поділля. — 1971. — 24 берез.

ПАРФЕНЮК В. Повість про героїчне життя //Жовтень. — 1976. — № 5. — С. 151—152.

СКРИПЧЕНКО Н. Ф., НАУМЧУК М. М. Уроки позакласного читання в 1 класі. Урок 7. — Методрозробка казки М. Магери «Чубчик». //Почат. школа. — 1983. — № 10. — С. 46.

14 ВЕРЕСНЯ

40 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. В. ГНАТЮКА

Гнатюк Микола Васильович (14.09.1952) — український радянський співак, народний артист УРСР. Народився в с. Шарлаївка (Волиця) Теофіпольського району. Закінчив Старокостянтинівську СШ № 8, одночасно і музичну школу (1969 р.). В цьому ж році вступив на музично - педагогічний факультет Ровенського педінституту, який закінчив в 1973 році. В наступні роки удосконалював свою вокальну підготовку в Ленінградській естрадній студії. Після її закінчення працював (1976 — 1978 рр.) в Ленінградському ансамблі «Дружба». У 1978 році переїхав у Київ і став працювати в Укрконцерті. З 1986 року соліст Хмельницької обласної філармонії.

ЛІТЕРАТУРА:

ВОЕВОДИН Х. Комсомол — судьба моя: [О закл. арт. УССР Н. Гнатюке] //Муз. жизнь. — 1982. — № 10. — С. 17.

ГНАТЮК Н. Найти свою песню //Комс. правда. — 1980. — 30 ноября.

ДУБОВЦЕВА Л. Николай Гнатюк. //Кругозор. № 12.

ТОКАРЄВ Ю. Микола Гнатюк — соліст мюзик-холу //Україна, — 1980. — № 4. — С. 23.

ЧЕПРЫГИНА С. Николай Гнатюк //Телевидение и радиовещание. — 1980. — № 12. — С. 31.

ШВАЧКО Т. Народжується пісня: [Творчий портрет заслуженого артиста УРСР М. Гнатюка] //Україна. — 1981. — № 3. — С. 16.

24 ВЕРЕСНЯ

80 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т. Р. ОДУДЬКА

Одудько Тиміш Романович (24.09.1912 — 25.07.1982) — український радянський поет. Народився в с. Хоровець Славутського району, в селянській сім'ї. Закінчив Вінницький педінститут (1939 р.). Працював у редакціях Шепетівської газети «Шлях Жовтня» та вінницьких — «Молодий більшовик», «Вінницька правда», був відповідальним редактором газети «Львівська правда», директором видавництва «Каменярь» та начальником Львівського обласного управління у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі. Учасник Великої Вітчизняної війни. Нагороджений орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни обох ступенів, Червоної Зірки, медалями. Член КПРС.

Автор пісень «Наступає туча темна», «Зашуміла калинонька», «Зловіщі тучі нависли над краєм» (1943 р.); нарису «Вогні над оновленим краєм» (1950 р.); поетичних збірок «Зоря над землею» (1950 р.), «Рідна сторона» (1953 р.), «Співанки» (1958 р.), «Для маленьких друзів» (1959 р.), «Щасливий вік» (1960 р.), «Шумлять діброви» (1962 р.), «Зелений гомін» (1964 р.), «Львівська зоря» (1965 р.), «Заграви» (1968 р.), «Колір боротьби» (1978 р.). Член СП СРСР з 1945 року.

ЛІТЕРАТУРА:

ВОГНІ над оновленим краєм: Нарис.—К.: Держполітвидав УРСР, 1950.—67 с.

ЗОРЯ над землею: Поезії. — Львів: Вільна Україна, 1950. — 182 с.

РІДНА СТОРОНА: Поезії: — Львів. Кн.-журн. вид-во, 1953.— 104 с.

СВІТАНКИ: Поезії. — Львів: Кн.-журн. вид-во, 1958. — 118 с.

ШУМЛЯТЬ діброви: Лірика. — К.: Держлітвидав України, 1962.—206 с.

ЩАСЛИВИЙ ВІК: Лірика:—Львів: Кн.-журн. вид-во. 1960.— 154 с.

ПИСЬМЕННИКИ Радянської України: Бібліогр. довідник.—К. Рад. письменник, 1981.—С. 196.

ПИСЬМЕННИКИ Радянської України. 1917—1987: Бібліогр. довідник. — К.: Рад. письменник, 1988. — С. 442—443.

ПИСЬМЕННИКИ України у Великій Вітчизняній війні: Бібліограф. довідник. — К.: Рад. письменник. 1980. — С. 246—247.

13 ЖОВТНЯ

90 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ А. М. СОРОКИ

Сорока Артем Максимович (13.10.1902 — 13.02.1940) — Герой Радянського Союзу. Народився в с. Святець (Мануїльське), Теофіпольського району в селянській сім'ї. Член КПРС. В армії з 1924 року, закінчив полкову школу 24-ї Самаро-Ульянівської Залізної стрілецької дивізії і Ленінградське піхотне училище. Учасник радянського-фінського збройного конфлікту 1939—1940 років. Командир батальйону 245-го стрілецького полку (123-я стрілецька дивізія, 7 армія Північно-Західний фронт) капітан Сорока в лютому 1940 року вміло керуючи батальйоном захопив важливу висоту, залізобетонний дот і знищив 9 дзотів противника. Загинув в бою. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 23 березня 1940 року посмертно. Нагороджений орденом Леніна. Похований в Ленінграді на Волковському кладовищі.

ЛІТЕРАТУРА:

ГЕРОИ Советского Союза: Краткий библиогр. словарь. — М.: Воениздат, 1988. — Т. 2. — С. 505.

ГОРДОСТЬ и слава Подолии. — Львов: Каменяр, 1985.—С. 229.

18 ЖОВТНЯ

80 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. Й. ГАВРИШКА

Гавришко Микола Йосипович (18.10.1912 — 7.06.1976) — Герой Радянського Союзу. Народився в с. Давидківці Хмельницького району в сім'ї селянина. Член КПРС з 1939 року. По комсомольській путівці працював на шахті в Донбасі. Закінчив вечірній гірничий технікум. В армії з 1934 року. Після закін-

чення Київського автобронетанкового училища командував танковим взводом. Учасник визвольного походу в Західну Україну в 1939 році. В діючій армії з червня 1941 року. Брав участь в боях на Брянському, Воронежському, Калінінському, 1-му Українському фронтах. В дні Проскурівсько - Чернівецької операції радянських військ танковий батальйон, очолюваний гв. майором Гавришком з 21 по 26 березня 1944 року оволодів рядом населених пунктів, в числі перших форсував Дністер і Серет, наніс противнику значні втрати в живій силі і техніці. 26 квітня 1944 року йому присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Закінчив війну в Берліні, командував танковим полком. Нагороджений двома орденами Червоного Прапора, орденом Червоної Зірки, медалями. З 1956 року підполковник Гавришко — в запасі. Жив і працював у Хмельницькому. Удостоєний звання почесного громадянина міст Артемівська, Жмеринки, Бучача, Городенка. Його іменем названі вулиці, піонерські загони, дружини.

ЛІТЕРАТУРА:

- ВЕНКОВ Б. С. Герои Карпат. — Ужгород, 1972. — С. 16—18.
- ГЕРОИ Советского Союза: Краткий биограф. словарь. — М.: Воениздат, 1987. — Т. 1. — С. 301.
- ГОРДОСТЬ и слава Подолии. — Львов: Каменяр, 1985. — С. 54—57.

ЛИСТОПАД

190 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ П. Х. ДУНЦОВА-ВИГODOVСЬКОГО

Дунцов-Вигодовський Павло Хомич (1802 — 24.12.1881) — декабрист. Народився в с. Ружична (тепер входить до складу м. Хмельницького) в селянській сім'ї. Початкову освіту здобув у місцевій церковній школі, а потім навчався в Приворотському духовному училищі Ушицького повіту. Роздобувши паспорт на ім'я дворянина Вигодовського, поступив у Теофіпольське католицьке (тринітарське) духовне училище.

Після закінчення училища працював секретарем земського суду в Ровно, а потім в канцелярії волинського губернатора в Житомирі. Тут став членом Товариства об'єднаних слов'ян (1825 рік). Був прихильником революційного повалення самодержавства і знищення кріпацтва. Засуджений до двох років каторж-

них робіт, які відбував у Читинському острозі, з 1828 року — на поселенні в Наримі (тепер Томська область).

Писав трактати антиурядового і атеїстичного змісту, за що у 1855 році був покараний батогами і засланий у Вілюйськ. У 1871 році переведений до Іркутська. Тут помер у комірчині костьолу безпритульним, убогим, якого з жалю підібрали польські засланці.

ЛІТЕРАТУРА:

БОГДАНОВА М. М. Декабрист-крестьянин П. Ф. Дунцов-Вигодовский. — Иркутск: Кн. изд-во. 1959. — 115 с.

ГУМЕНЮК С. К. Голос протесту: [Про П. Х. Дунцова-Вигодовського] //Прапор юності. — 1961. — 24 грудня.

ВЫГОДОВСКИЙ - ДУНЦОВ П. Ф. //Декабристы: Биограф. справочник. — М., 1988. — С. 46—47.

ЛУРЬЕ Г. К истории пребывания декабристов в Якутской области //Каторга и ссылка. — 1932. — № 5. — С. 178—181.

НЕЧКИНА М. В. Общество соединенных славян. — М.—Л.: Госиздат, 1927. — 245 с.

СНЫТКО Т. Г. Крестьянин-декабрист [П. Ф. Дунцов-Вигодовский] //Огонек. — 1950. — № 5. — С. 18.

ВИГОДОВСКИЙ Павло Хомич //Рад. енцикл. Іст. України. — К., 1969. — Т. 1. — С. 274.

ВЫГОДОВСКИЙ П. Ф. //Движение декабристов: Указатель лит. — М., 1960. — С. 177.

ПИСЬМЕННИКИ Хмельниччини: Бібліограф. покажч. /Скл. С. К. Гуменюк. — Хмельницький, 1989. — С. 10.

8 ГРУДНЯ

70 РОКІВ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Ц. К. МАЛИНОВСЬКОГО

Малиновський Цезар Казимірович (8.12.1922 року) — Герой Радянського Союзу. Народився в с. Купіль Волочиського району в сім'ї селянина. Член КПРС. Після закінчення семирічної школи працював в колгоспі. В армії з червня 1941 року. Закінчив Саратовське танкове училище в 1942 році. В діючій армії з січня 1943 р. Брав участь в боях на Ленінградському, 1-му Українському, 1-му Білоруському фронтах. Командир взводу 220-ї

танкової бригади, 5-ї ударної армії ст. лейтенант Малиновський в січні 1945 року, діючи в складі передового загону, завдав в боях великих втрат противнику і забезпечив наступ головних сил бригади. Першим перерізав залізницю Варшава — Радом. Взвод протягом години втримував її, відбиваючи контратаки німецько - фашистських військ. Малиновський був поранений, але продовжував керувати своїм підрозділом. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 27 лютого 1945 року. В 1957 році закінчив військову академію бронетанкових військ. З 1973 року полковник Малиновський — в запасі. Живе і працює в Києві. Нагороджений орденом Леніна, Вітчизняної війни I ст., Трудового Червоного Прапора, двома орденами Червоної Зірки, медалями.

ЛІТЕРАТУРА:

ГЕРОИ Советского Союза: Краткий биограф. словарь. — М.: Воениздат, 1988. — Т. 2. — С. 25.

ГОРДОСТЬ и слава Подолии. — Львов: Каменяр, 1985. — С. 147—149.

ІСТОРІЯ міст і сіл УРСР. Хмельницька область. — К.: УРЕ, 1971. — С. 175.

ІЗ КОГОРТЫ мужественных: — Львов: Каменяр, 1978.—С. 146—148.

З М І С Т

50 років з дня народження М. А. Мачківського	4
100 років з дня народження В. К. Сокирка	5
70 років з дня народження П. Я. Конопелька	6
140 років з дня народження П. М. Бучинського	7
70 років з дня народження Д. І. Водзінського	8
90 років з дня народження Г. М. Гайдовського	10
100 років з дня народження О. І. Барановича	11
100 років з дня народження Д. І. Віленського	12
80 років з дня народження Ю. О. Пархомчука	13
90 років з дня народження М. А. Прокоп'юка	14
290 років з часу селянсько - козацького повстання на Поділлі під керівництвом С. П. Палія	15
420 років з дня народження М. Г. Смотрицького	17
630 років з часу Синьоводської битви	18
100 років з дня відкриття театру в м Хмельницькому	19
70 років з дня народження Г. К. Атаманчука	20
70 років з дня народження М. Н. Магери	20
40 років з дня народження М. В. Гнатюка	22
80 років з дня народження Т. Р. Одудька	23
90 років з дня народження А. М. Сороки	24
80 років з дня народження М. Й. Гавришка	24
190 років з дня народження П. Х. Дунцова-Вигодовського	25
70 років з дня народження Ц. К. Малиновського	26

